Тағаммӯъ - баёнгари во еияти рӯз

Тазоҳуроти эътирозии гурӯҳе аз мардуми Тоғикистон, ки ахиран дар назди Сафорати Ғумҳурии Исломии Эрон дар шаҳри Душанбе санаи 21 майи соли ғорӣ доир гардид, чанд масъаларо ба дунбол дорад:

Аввал ин ки ҳама гуна тазоҳуроти худғӯш бозгӯкунандаи во еиятҳои рӯз буда, фаротар аз муҳит ва фазои сиёсӣ нестанд. Аз ин ғост, ки бо тазоҳуроти худғӯш ба таври муътадил бархӯрд бояд кард.

Дувум ин ки ҳар тазоҳурот иллат сабаби худро дорад. Сабаби асосӣ дар он зоҳир мегардад, ки даҳ-понздаҳ соли ахир доираҳои махсуси Ғумҳурии исломии Эрон ғиҳати роҳандозӣ намудани барномаҳои вижаи сиёсӣ ва геополитикӣ аз созмонҳои сиёсии динӣ-мазҳабӣ – ташкилоти террористию экстремистии Ҳизби наҳзати исломӣ истифода бурда, авзои муташанниғро дар минта а ба вуғуд оварданд. Дар зимн, гурӯҳи тазоҳуркунандагон аз доираҳои мардуми одӣ буданд, ки аз ноадолатиҳои сохторҳои марбутаи Ғумҳурии исломии Эрон дар иболи ғумҳурӣ (дар мисоли дастгириҳои созмони наҳзатӣ) норизоияти худро баён дошта, ғиҳати ҳалли мушкилоти пешомада садо баланд карданд. Аз тарафи дигар, онҳо ҳа и эътироз ва тазоҳурро дар баробари мушкилоте, ки русух кардааст, доранд ва ҳамчун шаҳрванд вазифаи худро адо мекунанд.

Севум ин ки бозиҳои сиёсие, ки тайи солҳои 2010-2015 дар мисоли ТЭТ ҲНИ минта аро фаро гирифт, беҳадаф набуданд. Кумаку дастгириҳои молиявӣ ва маънавии ин ташкилоти террористии удратталаби динӣ (албатта, аз ғониби доираҳои махсуси хориғӣ) боиси бу ранғ гардидани вазъият ва тадриған нуфуз пайдо кардани хурофоту таассуби мазҳабӣ дар ғомеаи тоғикӣ гардид. Ин ҳолатро, ки онро метавон карахтии фикрӣ ва фа ри маънавӣ унвон кард, мардум ва махсусан, таба аҳои иғтимоии фаъол сари ва т дарк кард ва алайҳи ғараёни таассубшавӣ ад алам намуд. Ин навъи вокунишро солҳои аблӣ ҳам ба мушоҳида гирифтан мумкин аст ва гурӯҳҳое аз мардум дар назди сафоратҳои марбута тағаммӯъ карда, ба масъулини сафоратҳо

талабот манзур месохтанд. Яке аз талаботҳои онҳо ба масъалаи баргардондани толибилмони тоҷикистонӣ аз муассисаҳои динии эронӣ ба ватан дахл дошт. Зеро мардум фаҳмидааст, ки ҷавонон дар чунин муассисаҳо аз тарафи доираҳои мазҳабӣ (мударрисини мутаассиби шиӣ) ма зшуӣ мешаванд ва натиҷатан, табдили мазҳаб мекунанд. Мунтаҳо, ин абил толибилмон о ибат ба афроди ифротӣ ва мутаассиб табдил меёбанд ва ба рушди тадриҷии давлат ва ҷомеа халали ҷиддӣ ворид месозанд.

Чаҳорум ин ки садои тазоҳуротгарон, асосан рӯйи ин хатти меҳварӣ чарх мезанад – доираҳои марбутаи режими Ҷумҳурии исломии Эрон аз дахолат кардан дар умури дохилии кишвари Тоҷикистон даст бардоранд. Мардуми тазоҳургар дар чанд соли охир шоҳиди дахолати «дастандаркорон»-и пружаҳои наҳзатӣ дар кишвар буданд ва ин масъала онҳоро бетараф нагузошта, саранҷом ба баргузор намудани намоишҳои эътирозӣ дар назди сафорати ҶИЭ водор сохт. Сармоягузориҳои барномаҳои наҳзатӣ ба василаи кумак ба ташкилотҳои сиёсии динӣ (дар мисоли Ҳизби дар Тоҷикистон мамнӯи террористии наҳзати исломӣ) ва аз ин тари дахолат кардан дар умури сиёсии кишвар на танҳо авзои сиёсиро дар минта а муташанниҷ кард, балки таниш ва шикофро дар миёни таба оти иҷтимоӣ ба вуҷуд овард. Ин аст, ки мардум ва гурӯҳҳои иҷтимоӣ ба худ иҷоза медиҳанд, эътирозоти худро дар шакли тазоҳуроту таҷаммӯот ба намоиш гузоранд ва аз ма омоти марбутаи сафорат талаби ислоҳи вазъ намоянд.

Панҷум ин ки тазоҳургарон, ки аз лиҳози синнусолӣ ба наслҳои ҷавон, миёнсол ва солдида иртибот доштанд, ҳамагӣ аз масъулини сафорати ҶИЭ дар Тоҷикистон та озо намуданд, ки аз дахолат дар умури дохиликишварӣ даст бардоранд ва ба масири рушди мамлакат латма ворид насозанд. Латма дар масири рушди кишвар, пеш аз ҳама, аз кумаку дастгириҳои доираҳои муайяни режими ҷумҳурии исломӣ ба раҳбарияти фирории ТТЭ ҲНИ иборат аст. Аз ин лиҳоз, тазоҳургарон

шиорҳое сар медоданд, ки ба раҳбарияти ТТЭ ҲНИ ва шахси Кабирӣ дахл доштанд.

Шашум ва ниҳоят ин ки ну таи эътирози мардуме, ки аз сиёсатҳои як давлати бегона норизост, сафорат маҳсуб меёбад ва бар ин асос, тағаммӯъгарон назди сафорати ҒИЭ дар Тоғикистон ғамъ шуда, эътирозоти худро унвони масъулини сафорат рӯйирост иброз доштанд. Чунин навъи тазоҳурот ҳа и онунии ғомеа аст ва ҳар ғомеае, ки дар низоми давлатдории дунявӣ ба сар мебарад, аз ин ҳа и онунии худ истифода мекунад. Гузашта аз ин, тазоҳурот барои ҳалли мушкилоти сиёсии мамлакат зарур аст ва бозгӯкунандаи во еияти рӯз мебошад. Бинобар ин, ба он ҳамчун ба во еияти рӯз баҳо бояд дод.

Шариф Самад,
омӯзгор